

Stane se zelená energetika dobrou příležitostí pro investory?

2.3.2009 Parlament, vláda, samospráva str. 36 Energetika - příloha

V lednu 2008 přišla Evropská komise s návrhem **energeticko-klimatického balíčku**. Jeho obsah se týká jak emisních povolenek, tak i podpory **obnovitelných zdrojů** energie. Podle balíčku by se měla vyvíjet i budoucnost české **energetiky**. **Obnovitelné zdroje** se zároveň stávají vítanou příležitostí pro investice.

Z balíčku pro Českou republiku vyplývá povinnost zvýšit podíl **obnovitelných zdrojů** na primárních **energetických zdrojích** do roku 2020 na 13 %. Je to pro nás dosažitelný cíl? BIOMASA, VODA, SLUNCE NEBO VÍTR? Ačkoli se rok od roku podíl **obnovitelných zdrojů** na hrubé spotřebě zvyšuje, indikativní cíl pro výrobu elektřiny z **obnovitelných zdrojů** pro rok 2010 s vysokou pravděpodobností nesplníme. V polovině loňského roku náš stát tento cíl plnil o něco málo více než z poloviny. A to především díky rostoucímu podílu výroby elektřiny ve **vodních elektrárnách**, respektive díky dobrým hydrologickým podmínkám v posledních letech. Dalším důvodem je trh s **energetickou biomasou**, který se ale po prvotním nadšení zadrhl, protože biomasa se vyváží a je jí nedostatek.

Podíl ostatních druhů obnovitelné energie, tedy především solární a větrné, je zatím zcela mizivý. Od těchto **energetických atributů** zatím nelze očekávat žádné zázraky. Je vidět, že odhad, se kterým se před pěti lety počítalo při konstrukci 8% cíle, byl dost nadnesený. Nehledě na to, že je ještě ve hře 13% závazek do roku 2020, a otázka, jakými prostředky chce vláda dosáhnout toho, aby svůj příslib splnila.

Ekoenergetický byznys je ale dnes velmi silně zadotovaný a počet projektů v **obnovitelných zdrojích** proto rok od roku narůstá. Stát dnes negarantuje jen pevné výkupní ceny, které převyšují náklady na výrobu v klasických **energetických zdrojích** o stovky procent, ale rozděluje také investiční dotace. Tržní a dotované ceny by se ale měly podle mínění odborníků do pěti let vyrovnat. Od roku 2004 navíc začala být poskytována podpora také z evropských fondů. Jen v operačním programu, který spravuje ministerstvo průmyslu, je připraveno 8 miliard pro **obnovitelné zdroje** na příštích 5 let. A i tady je zájem obrovský. Když ministerstvo v roce 2007 otevřelo nový ekoenergetický program, sešlo se mu několik set předběžných žádostí na celkem 10 mld. Kč. Zajímavé je, že polovinu těchto peněz chtěly firmy na vybudování solárních **elektráren**. Díky zdaleka nejvyšší výkupní ceně a možnosti získat dotaci na výstavbu je totiž sluneční energie velice lukrativní byznys.

ČESKO STÁLE ČEKÁ NA BOOM **VĚTRNÝCH ELEKTRÁREN** V souvislosti s novým zákonem o podpoře **obnovitelných zdrojů** energie č. 180/2005 Sb. se u nás předpokládá také poměrně prudký rozvoj větrné **energetiky**.

Hlavní výhodou **větrných elektráren** je nezávislost na dovozu, nulové emise, za příznivých podmínek relativně malé náklady a to, že se zařízení dá rychle namontovat i demontovat, přičemž po demontáži je snadné obnovit původní stav prostředí.

Omezením je skutečnost, že větrná místa jsou často vzdálená od místa spotřeby energie, což klade velké nároky na síť, dále fluktuace v intenzitě výkonu a ovlivňování vzhledu krajiny. **Větrné elektrárny** jsou však také velice nestabilní a závislé na tom, zda vítr fouká, nebo ne. Provozovatel přenosové soustavy si proto kvůli **větrným elektrárnám** musí zajistit dostatek záložních zdrojů. I tak způsobují **větrné elektrárny** nestabilitu přenosové soustavy a kladou zvýšené nároky i náklady na její regulaci.

Podle analýzy provozovatelů přenosových soustav provedené v rámci projektu EWIS, jehož cílem je zhodnotit potenciál rozvoje **větrných elektráren** v Evropě, jeho dopady na **energetickou síť** a navrhnout nezbytná opatření k tomu, aby Evropa byla schopna nový výkon integrovat bez ohrožení, se očekávalo k roku 2008 v celé Evropě celkem 66 400 MW instalovaného výkonu. Tedy asi desetinásobek výkonu velkých **uhelných elektráren** v ČR. V budoucnu se uvažuje s další expanzí, takže k roku 2020 se odhady pohybují mezi 150 000 MW až po 250 000 MW instalovaného výkonu. Výroba elektřiny pocházející z českých **větrných elektráren** se loni téměř zdvojnásobila. V roce 2008 se díky větru vyrobilo 245 GWh, předloni to bylo 125 GWh.

„Elektřina z větru v roce 2008, vyrobená bez jakýchkoliv emisí, by již pokryla spotřebu 170 000 lidí. Takový počet obyvatel má pro ilustraci město Plzeň,“ uvedl předseda České společnosti pro větrnou energii (ČSVE) Michal Janeček.

Dodal také, že je připraveno mnoho kvalitních projektů na využívání větru. Pokud nebudou kladeny oboru administrativní překážky, může výroba elektřiny z větru růst meziročně daleko více. Podle Stanislava Trávníčka z ERÚ by **větrné elektrárny** mohly letos vyrobit až 700 GWh.

Podle ČSVE je v Česku potenciál výroby elektřiny z větru okolo 6 TWh, což je spotřeba asi 4 milionů

lidí. Vítr spolu s ostatními **obnovitelnými zdroji** energie by v Česku měl být rozvíjen jako důležitá součást takzvaného **energetického mixu**, tedy souboru využívaných zdrojů energie. Alespoň to bylo jedno z doporučení závěrečné zprávy takzvané Pačesovy komise, která měla posoudit vývoj tuzemské **energetiky** do roku 2030 a 2050.

Tuzemsko nabízí dostatek kvalitních lokalit, kde rychlost větru přesahuje 4,5 m/s. Většina projektů by měla stát v Krušných horách, dále se čeká boom v Jeseníkách, Beskydech a na Českomoravské vysočině. S očekávanou výstavbou je přitom potřebné vyřešit problém, jak vlastně bude možné zapojit **větrné elektrárny** do přenosové a rozvodné sítě.

Je třeba udržet rovnoměrný rozvoj různých druhů **obnovitelných zdrojů**, přičemž žádný z nich by neměl získat dominantní postavení. Elektřina z nich vyrobená je - mimo fotovoltaiku - konkurenceschopná, pokud by se do ceny elektřiny z konvenčních zdrojů zahrnuly i externality. V případě příliš velkého instalovaného výkonu **větrných elektráren** se předpokládá, že stejně jako třeba ve Španělsku bude i u nás jejich větší část provozována v režimu bonusů, který přinese investorům vyšší zisky. Tam pak padá odpovědnost na obchodníky - ti odkoupí jen takovou část elektřiny z **větrných elektráren**, kterou dokáží „uregulovat“.

V každém případě musí být podpora a samotný rozvoj větrné **energetiky** harmonizován s rozvojem celé **energetické soustavy** a s pravidly jejího provozu. Investoři v ní vidí svou velkou šanci, velké **energetické společnosti** se však chovají zdrženlivě, jejich postoj je spíše opatrnický.